L. 425.

V. KURENDA SZKOLNA.

1864.

L. k. 4142 z r. 1863.

Ustawa względem urządzenia stosunków zamieszkania z 3. Grud. 1863 L. 105. (Gesetz betreffend die Regelung der Heimatsverhältniße).

Ciąg dalszy do kur. IV.

„IV. Abschnitt. Von der der Gemeinde obliegenden Armenversorgung.“

„§. 22. In den Einrichtungen und Verpflichtungen der bestehenden Armen- und Wohlthätigkeits- Anstalten und Stiftungen wird durch das gegenwärtige Gesetz nichts geändert.

Soweit die Armenversorgung in der Gemeinde die Pflichten und Mittel dieser Anstalten und Stiftungen übersteigt, ist es Aufgabe der Gemeinde, ihre Heimatberechtigten im Verarmungsfalle zu unterstützen.

Der Landesgesetzgebung bleibt es unbenommen, Einrichtungen zu treffen, wodurch den Gemeinden die ihnen gesetzlich obliegende Verpflichtung der Armenversorgung erleichtert wird.“

„§. 23. Diese Obliegenheit der Gemeinde besteht auch nur in soweit, als nicht dritte Personen nach dem Civilrechte oder nach anderen Gesetzen zur Versorgung des Armen verpflichtet sind.

Sind diese Personen vermögend, ihre Verbindlichkeiten zu erfüllen, so sind sie im Weigerungsfalle hiezu im gesetzmäßigen Wege zu verhalten; inzwischen hat aber die Gemeinde die Versorgung zu übernehmen, vorbehaltlich des Rechtes, den Ersatz des gemachten Aufwandes von dem hiezu Verpflichteten zu verlangen.

„§. 24. Die der Gemeinde obliegende Armenversorgung beschränkt sich auf die Verabreichung des nothwendigen Unterhaltes und die Verpflegung im Falle der Erkrankung.

Die Armenversorgung der Kinder begreift auch die Sorge für deren Erziehung.“

„§. 25. Die Art und Weise der Armenversorgung bestimmt innerhalb der bestehenden Gesetze die Gemeinde.

Der Arme kann eine bestimmte Art der Unterstützung nicht verlangen.

„§. 26. Die Armenversorgung von Seite der Gemeinde tritt auch nur in soweit ein, als sich der Arme den nothwendigen Unterhalt nicht mit eigenen Kräften zu verschaffen vermag.

Arbeitsfähige Bewerber um Armenversorgung sind zur Leistung geeigneter Arbeit nöthigenfalls zwangsweise zu verhalten".

„§. 27. Die Versorgung der nach §. 19 sub 1 zugewiesenen Personen in Verarmungsfalle haben sämmtliche Gemeinden des Stellungsbezirkes, welchem dieselben zu Gute gerechnet wurden, zu übernehmen.

Den Gemeinden gebührt aus Landesmitteln die Vergütung des Aufwandes für die Armenversorgung derjenigen Personen, welche denselben vermöge ihrer Geburt in einer im Gemeindegebiete befindlichen öffentlichen Gebäranstalt nach §. 19 sub 3 zugewiesen werden."

„§. 28. Die Gemeinde darf auch auswärtigen Armen im Falle augenblicklichen Bedürfnisses die nöthige Unterstützung nicht versagen, vorbehaltlich des Ersatzes, den sie nach ihrer Wahl von der Heimatgemeinde oder von dem nach dem Civilrechte oder nach anderen Gesetzen hiezu Verpflichteten verlangen kann."

„§. 29. Unter dem gleichen Vorbehalte hat die Gemeinde auswärtige Arme, welche in ihrem Gebiete erkranken, so lange zu verpflegen, bis sie ohne Nachtheil für ihre oder Anderer Gesundheit aus der Verpflegung entlassen werden können."

„§. 30. Die Gemeinde, in welcher der Kranke sich befindet, hat der Heimatgemeinde desselben, falls solche bekannt oder durch sofort anzustellende Nachforschung ohne erhebliche Schwierigkeit zu ermitteln ist, unverzüglich Anzeige zu machen, nnd ist bei deren Verzögerung für alle daraus entstehenden Nachtheile verantwortlich."

„§. 31. Die in Bezug auf die Verpflegung erkrankter und auf die Beerdigung verstorbener Ausländer bestehenden Staatsverträge werden durch dieses Gesetz nicht berührt."

„V. Abschnitt. Von den Heimatscheinen."

„§. 32. Der Heimatschein ist die Urkunde, welche bestätigt, daß der Person, welcher er ertheilt wird, das Heimatrecht in der Gemeinde zusteht."

„§. 34. Die Ertheilung eines Heimatscheines darf keinem Heimatberechtigten verweigert werden"

„VI. Abschnitt. Von der Competenz und dem Verfahren in Heimatangelegenheiten."

„§. 43. Keine Gemeinde darf gegen Personen, deren Heimat unbekannt, zweifelhaft oder streitig ist, befor ihr Heimatrecht nach den Bestimmungen des gegenwärtigen Gesetzes endgiltig festgestellt wurde, mit einer Abschiebung in eine andere Gemeinde, oder wenn eine solche dennoch geschehen wäre, mit einer Zurückschiebung bei Haftung für alle Schäden und Kosten vorgehen.

Wurde jedoch die Uebernahme von der hiezu nachmals als verpflichtet erkannten Gemeinde ohne Grund verweigert, so hat dieselbe allen durch eine solche Weigerung verursachten Aufwand zu ersetzen.

Sowohl über die Verpflichtung zum Ersatze, als über den Betrag desselben haben die politischen Behörden zu erkennen."

„VII. Abschnitt. Anwendung des gegenwärtigen Gesetzes auf die vom Gemeindeverbande ausgeschiedenen Gutsgebiete."

„§. 45. Auf ausgeschiedenen Gutsgebieten kann ein Heimatrecht nicht begründet werden."

L. 101 z r. 1863.

Niektóre przestrogi dla Nauczycieli, którzy oraz są Organistami, kościelnymi.

III. W Kościele i Zakrystyi.

Ciąg dalszy do Kur. II. r. b.

7. *Hostye* do Monstrancyi lub do Mszy podczas Niedziel i świąt, gdzie to przy zgromadzeniu większém wilgotnieją, w monstrancyi przez to opada, lub przy Mszy ś. łamać się nie daje, wypada upiec grubsze.

8. Jeśli *forma* do pieczenia opłatków wewnątrz się zużyła a niedokładnie wyciska figury, litery... wtedy Organista Kościelny.. wystara się za pomocą kasy Kościelnéj i t. p. o wyrznięcie głębsze.

9. *Korporały* niech będą tęższe i glancowne dla pewniejszego zbierania okruszén.

10. Ołtarze opatrzone bydź winne w *3 obrusy* i *2 świece woskowe*, które się albo same, podczas Mszy cichéj; albo razem z millowemi podczas Mszy uroczystéj podług przepisów, palić mają.

11. *Antypedya*, gdzie istnieją z dawnych czasów, a mogą się zakładać, według kolorów w Rubryceli wykazanych, odmieniają się.

12. W niedziele przygotować *wodę do święcenia* z rana, przed przybywaniem do kościoła ludzi, napełniać nią kropielnice, wyczyściwszy je, a uważać, aby nigdy w nich święconéj nie brakowało wody. Woda święcona albowiem nie tylko symbolem czystości serca, łez pokutnych, ale i *sakramentale*, ku osiągnieniu różnych łask, jeśli, kto się nią pokrapia, takowych jest godnym — lub usposobionym.

13. Uważać powinien na czopy u głów dzwonów, czy mocno jeszcze osadzone,... czy nie potrzebują tłuszczu.. również czy sznury, na których lampy albo lustra wiszą, znajdują się w dobrym stanie, na dziury w dachu lub na śnieg zagnany na sklepienie lub podsiebitkę, lub na gniazda ptasie, *) i t. d. t. d. krótko mówiąc na różne potrzeby i niebespieczeństwa, które usuwać, lub o których zawczasu uwiadamiać trzeba Rządzcę Kościoła.

IV. Nauczyciel i t. d. w Gromadzie.

Tu i owdzie bywa zwyczajem, iż Nauczyciel, Organista zastępują miejsce *pisarza*

---

*) Gniazda ptasie często są przyczyną, że jeśli z dopuszczenia Boskiego piorun w dach uderzy, zapaliwszy się natychmiast, Kościół w perzynę obracają.

Gromadzkieg', i do spisywania różnych kontraktów, *testamentów* i podań używani zostają. To urzędowanie staje się nie raz *zgubą* Organistów i Nauczycieli; jeżeli, co się często przy takich czynnościach gromadzkich wydarza, przyuczając się do poczęsnéj, tak się z czasem rozpiją, iż i nauczycielską i pisarską tracą posadę, i na ostatnią biedę i nędzę wychodzą. Niechże zatem każdy Nauczyciel lub Organista, któremu w nagłych razach dla wygody gromady i pomnożenia swych dochodów koniecznie wypada zastępywać miejsce pisarza gromadzkiego, na to pamięta dobrze, aby się od wszelkiego napitku wstrzymywał; a co pisze, pisał po trzeźwemu i z wszelkiem zastanowieniem, inaczéj albowiem mógłby się łatwo stać przyczyną szkody swych bliźnich, lub swą własną zgubą. I tu następujących jak najściśléj trzeba mu się trzymać prawideł:

1. Nauczyciel nie powinien podczas godzin szkolnych, zajmować się jakiém bądź nném zatrudnieniem; a jeżeli jest oraz i pisarzem, to mu poszkolne, wieczorne godziny aż za nadto wystarczą na pisarskie zatrudnienia.

2. W karczmie niech nigdy kancellaryi nie zakłada, lecz albo we własném pomieszkaniu, albo też w tym domu, gdzie go do jakiéj czynności zaproszono, urzędowanie swoje rozpoczyna.

3. Przy pisaniu kontraktów, *testamentów* i podań różnych niech ma zawsze przepisy rządowe, i świętą sprawiedliwość przed oczyma, aby się nie dał namową lub przekupstwem do napisania jakiego fałszu nakłonić, boby mógł zato gorzko odpokutować. W skargi zaś i processa słuszne czy niesłuszne niechaj się nigdy nie wdaje, boby sobie zawsze jednę stronę naraził, i łatwo mógł stracić posadę swoją. Przedewszystkiem powinno być jego staraniem, by zwaśnione strony pogodzić, a jeżeli się to nie uda, niech się w żadne nie wdaje skargi, i processów nie rozpoczyna.

4. Na ostatek niech i na to pamięta dobrze, że nie jest li *pisarzem i sługą gromadzkim*, ale przedewszystkiem *Nauczycielem*, który jako taki, nie pospolitować się, ale zawsze w obec gromady swą godność i wyższość zachowywać powinien.

D. n.

Z Konsystorza Biskupiego,

Tarnów dnia 19. Maja 1864.

Józef Alojzy,
Biskup Tarnowski.

Jan Figwer,
Kanclerz prow.

Tarnów i Jasło. Drukiem A. Rusinowskiego, 1864.